

УДК 657
Чичун Софія

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя
**АУДИТ ФІНАНСОВО-ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ АГРАРНИХ
ПІДПРИЄМСТВ ТА ЙОГО ОСОБЛИВОСТІ**

Chychun Sofia

Ternopil Ivan Puluj National Technical University
**AUDIT OF FINANCIAL AND ECONOMIC ACTIVITIES OF AGRICULTURAL
ENTERPRISES AND ITS FEATURES**

Специфіка діяльності сільськогосподарських підприємств вимагає особливих підходів до системи управління, що в свою чергу потребує ефективного контролю за господарською та фінансовою діяльністю та відображенням господарських процесів в системі бухгалтерського обліку та звітності. На нашу думку, поряд з аудитом фінансово-господарської діяльності на аграрних підприємствах, необхідно обов'язково юридичний аудит необхідність проведення якого пов'язана з наступними особливостями господарювання аграріїв: «типова структура українського аграрного активу зазвичай включає компанію-оператора землі та компанію-оператора елеватора; переважна доля виробничої нерухомості й інфраструктури українських аграрних компаній була отримана ними в процесі приватизації та паювання державного та колективного майна; абсолютна більшість агрокомпаній не має землю у власності, а користується нею на правах оренди, причому орендують не великі ділянки землі, а тисячі маленьких клаптиків (від 1 до 8 га) у тисяч власників-фізичних осіб; до компаній в межах однієї виробничої групи може застосовуватися різний режим оподаткування (наприклад, спрощена система оподаткування застосовується до компанії-оператора землі, а загальна система оподаткування – до компанії-оператора елеватора); переважна більшість агрокомпаній, що мають у власності аграрні виробничі активи та права користування землею, мають дуже довгу і часто неналежно оформлену корпоративну історію» [3]. Вищезазначені особливості мають вплив на відображення пов'язаних з ними операцій в системі бухгалтерського обліку та звітності, що зумовлює актуальність проведення такого аудиту.

Щодо проведення аудиту обліку та звітності та сільськогосподарських підприємствах, варто відзначити, що він базується на використанні загальноприйнятих методик і процедур, і особливість його проведення полягає в тому, що використовується спеціальна «інформаційна база» тобто форми первинних документів, реєстрів та звітних форм, що притаманні лише для сільськогосподарських підприємств, а також необхідність спеціальних знань щодо технології виробничих процесів у галузях рослинництва і тваринництва, для об'єктивної їх оцінки.

Перед початком проведення аудиту, необхідно скласти та узгодити план аудиту та провести необхідні підготовчі роботи. На наступному, поточному етапі аудиту проводяться безпосередньо контрольні процедури за визначеними об'єктами аудиту, і завершується процес аудиту складанням аудиторського висновку.

В процесі аудиту необоротних та оборотних активів перевіряється інформація щодо достовірності відображення в первинних документах та на рахунках обліку і звітності інформації щодо їх наявності та руху, застосування правильних методик щодо оцінки активів та її зміни з метою унеможливлення завищення або заниження величини майна підприємства. Особливу увагу слід приділити перевірці правильності застосування методів амортизації необоротних активів на сільськогосподарських підприємствах.

Якщо говорити про особливості аудиту на сільськогосподарських підприємства, то, на нашу думку, особливу увагу слід звернути на перевірку правильності обліку витрат в процесі виробництва та реалізації готової продукції.

Одним з найголовніших питань діяльності сільськогосподарського підприємства є процес збору врожаю та оприбуткування готової продукції. «Аудитор повинен перевірити організацію та забезпечення проведення в сільськогосподарському підприємстві відповідної підготовчої роботи, яка передбачає: ремонт і приведення в належний стан токів і складського господарства; перевірку й клеймування вагового господарства; повну інвентаризацію залишків сільськогосподарської продукції минулих років; навчання посадових осіб, які будуть займатись оформленням документів нового врожаю; підбір і підготовку необхідних бланків первинних документів для обліку нового врожаю; встановлення схем руху транспортних засобів з поля до токів та інших місць зберігання сільськогосподарської продукції із зазначенням відстані та ін.» [1]

На нашу думку, для підвищення ефективності роботи усіх структурних підрозділів на сільськогосподарському підприємстві необхідно підсилити проведення внутрішньогосподарського контролю. В даному контексті підтримуємо думку Сагайдака Р.А.: «...через внутрішньогосподарський контроль опрацьовуються заходи по запобіганню псування і крадіжок продукції та матеріалів, по збереженню грошових коштів та фінансових ресурсів, при цьому акцентується увага на попередження виникнення відхилень від законодавчо установлених нормативних актів, оптимальних параметрів функціонування підприємства. У зв'язку із цим, виникає завдання в реформованих сільськогосподарських підприємствах сформуванню такої дієвої системи економічного (насамперед внутрішньогосподарського) контролю, щоб вона сприяла раціональному використанні матеріальних, трудових і фінансових ресурсів» [2].

Вважаємо, система внутрішньогосподарського контролю є якіснішою для суб'єкта господарювання, оскільки дозволяє оперативно визначати проблемні місця і завжди враховує особливості фінансово-господарської діяльності конкретного суб'єкта господарювання. Разом з тим внутрішній аудит має також й ряд недоліків.

Підсумовуючи вищевикладене можна зробити висновок, що реалізація аудиту в сільськогосподарському підприємстві базується на загальноприйнятих організаційно-методичних прийомах з безперечним врахуванням галузевих особливостей ведення господарської діяльності. Як незалежний так і внутрішньогосподарський контроль є важливими інструментами управління підприємством використання яких допоможе у побудові якісної стратегії розвитку підприємства на довготривалу перспективу.

Список використаних джерел:

1. П'ятигорець Г.С., Копцюх О.С. Особливості проведення аудиту на сільськогосподарських підприємствах. *Збірник наукових праць Дніпропетровського національного університету залізничного транспорту імені академіка В. Лазаряна «Проблеми економіки транспорту»*. 2017. Вип. 14. С.52-57
2. Сагайдак Р.А. Організація внутрішнього аудиту і оцінка його ефективності в сільськогосподарських підприємствах URL: <https://magazine.faaf.org.ua/organizaciya-vnutrishnogo-audit-u-i-cinkayogo-efektivnosti-v-silskogospodarskih-pidpriemstvah.html>
3. Юридичний аудит українських агроактивів URL: <https://dlf.ua/ua/yuridichnij-audit-ukrayinskih-agroaktiviv/> (дата звернення 25.09.2022)